

Fiecare pereche de mâini care aplaudă își spune neconvențional bucuria, fiecare prezență pecetluiește un act de prietenie pentru concert și de încredere în muzicienii de față.

Am reîntilnit în această fericită ambianță formația de instrumente vechi a facultății, mănunchi de tineri artiști a căror rodnică ardoare duce la realizări tot mai cuprinzătoare și de arie tot mai întinsă și am ascultat, într-un recital de arii de operă și lieduri, un cîntăreț de mare pătrundere poetică și psihologică, de foarte bogate resurse în inflexiuni și građații în expresivitate și, pentru a atinge acest grad de artă, stăpînind desăvîrșit un glas de înaltă calitate. Acompaniamentul pianistei Gabriela Popescu a creat optime condiții recitalului. Tot la Facultate am ascultat și recitalul lui Ștefan Agoston, pianist care se impune printr-un temperament năvalnic și un avînt concertant excepțional, sprijinite de o concentrată meditare a fondului de idei și simțăminte a foarte însemnatelor piese aflate în program: *Sonata* de Liszt și *Tablouri dintr-o expoziție* de Mussorgski, două răspunsuri capitale din literatura universală a pianului.

Romeo ALEXANDRESCU

Reuniunea corală „Înfrățirea“

Reuniunea corală „Înfrățirea“, cu sediul la Topoloveni, județul Argeș, formată din corurile cămineilor sătești din comunele Topoloveni, Dobrești, Leordeni, Priboieni și Călinești a desfășurat, în perioada care a trecut de la înființarea ei, o amplă activitate cultural-educativă, avînd ca obiectiv schimburi de experiență cu formații corale din diferite județe ale țării, concursuri zonale, manifestări pe plan local prilejuite de diferite momente și evenimente din viața satelor, încurajarea dirijorilor locali, îmbunătățirea și îmbogățirea repertoriului cu noi piese.

Lucrînd cu pasiune și dăruire, corurile au obținut succese atît din punct de vedere profesional (ne referim la omogenizarea ansamblului, la maniera de a cînta ș. a.) cît și numeroase aprecieri ale manifestărilor în care au evoluat.

Astfel, din dorința de confruntare, de cunoaștere reciprocă, formația căminului cultural Dobrești a fost vizitată de către renumitul cor sătesc din Chizătau în vara anului 1972, iar două luni mai tîrziu dobreștenii au întors vizita. De asemenea, corul din Dobrești a vizitat în anul 1973 corul bărbătesc din Pojorîta, județul Suceava. Cu acest prilej s-au prezentat spectacole de către fiecare formație, manifestări de o înaltă ținută artistică, care s-au bucurat de o caldă primire. În același timp s-au făcut informări cu privire la trecutul formațiilor, la stilul de lucru specific, la succesele obținute. Ca urmare a acestor întîlniri, între membrii formațiilor s-a statornicit o bogată corespondență ce reflectă dragostea față de cîntec a oamenilor ca și dragostea pentru me-leagurile pe care trăiesc și muncesc.

Încununarea strădaniilor corului din Dobrești a fost obținerea — la concursul zonal „D. G. Kiriac“ de la Pitești — a trofeului de onoare al festivalului.

O activitate bogată în manifestări și succese a realizat și corul din Leordeni. În anul 1972, participînd la concursul zonal „Ciprian Porumbescu“ din Suceava, obține trofeul concursului.

În luna iulie 1973 corul din Leordeni a făcut un schimb de experiență cu corul bărbătesc din orașul Zwolle (Olanda), cu care ocazie a prezentat spectacole în mai multe orașe, timp de 10 zile. Spectacolele corului s-au bucurat de succes (consemnat și în presă), urmarea acestor manifestări fiind prezentarea unui scurt program la televiziunea olandeză, transmis în direct prin Euroviziune în 4 țări. Vizita în Olanda s-a încheiat cu participarea corului din Leordeni la Festivalul coral internațional „Haga' 73“. În cursul anului 1974, corul din Zwolle va întoarce vizita celor din Leordeni.

Corul de cameră din Topoloveni și corul mixt din Călinești au desfășurat o activitate artistică multiplă prin participarea la numeroase manifestări culturale care au contribuit în mare măsură la afirmarea Reuniunii corale „Înfrățirea“.

Frumusețea și bogăția spirituală a acestor acțiuni sînt îndemnuri și exemplu pentru munca viitoare a tuturor oamenilor ce se dăruiesc cîntecului.

Ion IONESCU

INTERVIURI

Julien Musafia

L-am reîntilnit pe pianistul și dirijorul Julien Musafia care a dat mai multe concerte în unele din orașele noastre de seamă, Craiova, Arad, Ploiești, Satu-Mare.

Originar din București, el a avut, acum un sfert de veac, cîteva manifestări concertistice de succes pe care noi le-am relevat în cronicile timpului. Ne-am bucurat că bunele noastre aprecieri au fost confirmate ulterior în chip strălucit.

Elev mai întîii al Muzei Ghermani-Ciomac, Julien Musafia a studiat la New-York cu Isabelle Zengerova (asistentă, odinioară, a vestitului pedagog al pianului Leschetizky; fostă, de altfel, și profesoara lui Leonard Bernstein). A activat apoi la Hollywood, unde a înregistrat, pe discuri, muzică pentru Metro Goldwin Mayer și pentru Columbia-Picture, apărînd, de asemenea, ca pianist, în filme cu Joan Crawford (1955). În urma obținerii diplomei de *Master degree* al Universității din Los Angeles el a desfășurat o vie activitate concertistică și de critic muzical. După meticuloase studii a publicat „Arta degetației în pianistică“ — lucrare care s-a bucurat de un succes deosebit iar, recent, o ediție a celor 24 Preludii și

fugi de Sostakovici, cu adnotații și indicații asupra degetațiilor folosite. În prezent este profesor titular al catedrei de pian și totodată al celei de etnomuzicologie de la *State University* din Long Beach (California). E de asemenea fondatorul și directorul orchestrei *Consortium Musicum*.

— *Ați dirijat, sub auspiciile Universității de Stat de la Long-Beach concerte de muzică românească. Ce ne puteți spune în legătură cu acestea?*

Cunoscând, în prima mea tinerețe, muzica românească pe care o prețuiesc mult, am socotit de datoria mea popularizarea peste hotare a valoroasei creații a compozitorilor români.

Încă din 1953 am prezentat, în primă audiție la Los Angeles, *Suita pentru două pianе, în stil românesc* de Dinu Lipatti. Am continuat această acțiune de popularizare a muzicii românești. Pentru a mă referi numai la anul trecut, la 12 aprilie, am susținut, la Muzeul de artă din New-York, un recital de pian în care am cîntat *Suita op. 10, în re major* de George Enescu. La 5 mai am prezentat la Long-Beach, conducînd orchestra *Consortium Musicum*, un concert exclusiv de muzică românească. În program au figurat următoarele lucrări: *Năzdrăvăniile lui Păcală* de Tudor Ciortea, Patru *lied-uri* de Dinu Lipatti, *Sonata pentru clarinet* de Tiberiu Olah, *Ritual pentru setea pămîntului* de Miriam Marbé, *Din cătănie* (trei caricaturi muzicale) de Paul Constantinescu și *Simfonia de cameră* de George Enescu.

Lucrările s-au bucurat de o excelentă primire, ele corespunzînd unui larg evantai de gusturi, de preferințe. Aș dori să mai spun că *Toccată* de Paul Constantinescu este cîntată de mai mulți ani, de către o seamă de elevi ai mei.

— *Păstrați contactul cu viața noastră de artă și cultură?*

Contactul cu viața de cultură românească, de care rămîn legat atît emoțional cît și intelectual, mi-l prilejuiește în primul rînd revista *Muzica*. Urmăresc, cu mult interes, discuțiile care au loc la Uniunea Compozitorilor. Ele dovedesc că sînt abordate probleme largi de estetică muzicală și nu chestiuni personale, de a plăcea sau nu a plăcea o anumită lucrare. Apoi, arta, muzica este privită totdeauna ca avînd o funcție socială — ceea ce socotesc că este foarte important.

Și mai este ceva. Mă bucură faptul că revista nu cuprinde... reclame și că fiecare pagină poate fi citită. Urmăresc criticile muzicale, în special ale muzicienilor pe care îi cunosc. Am posibilitatea să constat gustul criticilor și într-o bună măsură a publicului, aflînd cum a reacționat acesta. Deseori remarc coincidențe de apreciere asupra unor lucrări sau interpreți de circulație mondială ceea ce îmi dă un indiscutabil sentiment de siguranță și convingerea că în estetică există o anumită universalitate.

Țin să relevăm buna primire de care m-am bucurat pretutindeni în țară, cu o atenție deosebită față de Uniunea Compozitorilor care mi-a favorizat luarea

unui contact și mai strîns cu creația actuală extrem de interesantă a tinerilor ca și a vîrstnicilor. Voi avea noi temeuri pentru activitatea mea de promovare a acestora, în Statele Unite ale Americii.

J.-V. PANDELESCU

Christoph Eschenbach și noua școală pianistică

Christoph Eschenbach, născut 1940, Breslau (astăzi Wrocław în R. P. Polonă), primele lecții de muzică cu mama sa, apoi de la vîrsta de 10 ani cu Eliza Hansen, originară din România. După ce obține de două ori premiul I la concursul pentru copii al firmei constructoare de pianе „Steinway“, urmează Școala superioară de muzică la Köln și apoi la Hamburg (din nou cu prof. Eliza Hansen), pînă la absolvire în 1963. O serie de turnee în străinătate (Franța, Danemarca, Olanda, Italia, Spania, țările nordice) îl impun atenției opiniei publice internaționale, dar afirmarea hotărîtoare i-o aduce în 1965 obținerea primului premiu „Clara Haskil“ la Lucerna. Cariera sa are de aci înainte un curs ascendent, spectaculos: este invitat la Festivalurile de la Salzburg, Viena, Lucerna, Spoleto, Montreal etc.; cîntă sub baghetele celor mai iluștri dirijori (Karajan, Markévitch, Barbirolli, Sawallisch, Klecki, Szell etc.), imprimă pentru casa de discuri „Deutsche Gramophon Gesellschaft“ lucrări concertante și camerale de Mozart, Beethoven, Schubert, Schumann. Debutază în 1969 în S.U.A., după care revine de trei ori pe an în diferite centre muzicale dincolo de ocean. Prima apariție la București: mai, 1969, în două recitaluri la sala mică a Palatului (Bach, Mozart, Beethoven, Schubert, Brahms), măsurîndu-se cu cîteva dintre cele mai semețe piscuri ale muzicii universale pentru a demonstra uimitoarea sa capacitate de cuprindere stilistică. Revenit în aprilie 1973 (recital la sala Ateneului și participarea ca solist în *Concertul nr. 1* de Brahms cu Filarmonica „George Enescu“, dirijată de Mircea Cristescu), impresionează prin maniera personală, dar întotdeauna captivantă, de a interpreta piese de Mozart, Schubert, Chopin. Convorbirea noastră pornește de aceea de la întrebarea:

— *Există un stil modern de interpretare a unor lucrări clasice și prin ce se caracterizează?*

— Cred că nu poate fi vorba de un stil „modern“ de interpretare, ci de renunțarea la unele false tradiții, care au dus la denaturarea adevăratelor personalități ale unor mari compozitori. Un asemenea curent a început să se contureze încă din perioada interbelică a secolului nostru, o dată cu apariția — în lumea marilor artiști ai pianului — a unor maștri ca Arthur Schnabel, Edwin Fischer, Arthur Rubinstein, Clara Haskil. Din acest punct de vedere, mă consider un urmaș al lor; cred că nu greșesc dacă afirm că o seamă de pianiști de